

**ปัจจัยเชิงเหตุและผลลัพธ์ของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับองค์กรธุรกิจ:
กรณีศึกษา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา**

**Antecedents and Consequences of Applying Sufficiency Economy Philosophy in Business
Organizations: A Case Study of Small and Medium Enterprises in Songkhla Province**

อนุวัต สงสม

Anuwat Songsom

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr., Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

E mail: sanuwat52@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุและผลลัพธ์ของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 300 ราย ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ แบบจำลองสมการ โครงสร้างที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ตัวแปรแฝง และ 15 ตัวแปรสังเกตได้ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการ โครงสร้าง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองการวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 1.75$, CFI = 0.95, RMSEA = 0.045, SRMR = 0.042) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างของมาตรวัดอยู่ระหว่าง 0.69-0.87 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่ถูกสกัดได้อ้อยู่ระหว่าง 0.59-0.81 เช่นเดียวกับแบบจำลองสมการโครงสร้างที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 1.84$, CFI = 0.93, RMSEA = 0.047, SRMR = 0.044) โดยพบว่าการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านภาวะผู้ประกอบการมากที่สุด ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.65 ขณะเดียวกันการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.34 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.43 คุณประโยชน์จากผลการวิจัยฉบับนี้จะช่วยเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดและการวางแผนธุรกิจของวิสาหกิจ ซึ่งการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จะช่วยนำพาให้วิสาหกิจไปสู่เป้าหมายของความยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาวะผู้ประกอบการ

Abstract

The purpose of this research was to analyze the antecedents and consequences of applying the Sufficiency Economy Philosophy (SEP) in the context of small and medium enterprises (SMEs). The sample consisted of 300 entrepreneurs in Songkhla province by multi-stage sampling. A set of questionnaires was used as a research instrument which measured on five-point Likert scales. The developed Structural Equation Model (SEM) consisted of 4 latent variables and 15 observed variables. The primary data were analyzed by descriptive statistics, and the goodness of fit of the model was assessed by using structural equation modeling. The results revealed that the measurement model was valid and fitted the empirical data ($\chi^2/df = 1.75$, CFI = 0.95, RMSEA = 0.045, SRMR = 0.042). The measurement model accounted for a construct reliability of 0.69-0.87, and an average variance of 0.59-0.81. The SEM model was found to have a good fit for the empirical data ($\chi^2/df = 1.84$, CFI = 0.93, RMSEA = 0.047, SRMR = 0.044). The entrepreneurship factor was found to mostly affect an application of the SEP with an effect size of 0.65, followed by social network with an effect size of 0.34 at a significant level of 0.05. Additionally, an application of the SEP positively affected the SMEs performance with an effect size of 0.43. The research findings could contribute to the development of marketing strategies and business plans for SMEs. Thus, applying the Sufficiency Economy Philosophy to business practices would lead SMEs to the goal of business sustainability in the long run.

Keywords: *The Sufficiency Economy Philosophy, Small and Medium Enterprises, Entrepreneurship*

1. บทนำ

เมื่อพิจารณาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย พบว่า กิจกรรมประเภทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) เป็นกิจการที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผู้ประกอบการกว่า 282 ล้านกิจการ คิดเป็นร้อยละ 99.7 ของธุรกิจทั้งหมดของประเทศ สร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกว่าร้อยละ 37.8 รวมถึงการจ้างงานเกือบ 9 ล้านคน (มะลิสุวรรณค์ ราชนัย, 2554) จากจำนวนกิจการที่ค่อนข้างสูงดังกล่าว ทำให้การแข่งขันสูงตามไปด้วย การปรับตัวของ SMEs ให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก

การบริหารจัดการวิสาหกิจในยุคปัจจุบัน ต้องเผชิญปัจจัยเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรที่เพิ่มสูงขึ้น การสร้างความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจ จึงเป็นกระบวนการที่ได้รับความสนใจและมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดเพื่อการตัดสินใจสำหรับองค์กรธุรกิจ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนได้ (ณดา จันทร์สม, 2555) การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ “สามคุณลักษณะ และสองเงื่อนไข” ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม โดยความพอประมาณเป็นการวางแผนที่คำนึงถึงการดำรงอยู่ได้ในระยะยาว ขณะที่ความมีเหตุผลเป็นการให้ความสำคัญกับคุณภาพสินค้าและบริการ ด้านการมีภูมิคุ้มกันเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ด้าน

ความรู้เป็นการติดตามข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการอย่างสม่ำเสมอ และด้านคุณธรรมที่เน้นการให้บริการลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์ เป็นต้น (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) ประชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ เพื่อการสร้างควมอย่างยั่งยืนให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การยอมรับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมดังกล่าว จากงานวิจัยของนักวิชาการต่างๆ เช่น Khunthongjan (2009); Mahakunajirakul (2012); Reilly and Ehlinger (2007) พบว่าได้รับอิทธิพลจากตัวแปรหลักที่สำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำเปี่ยมคุณค่าหรือภาวะผู้นำที่ยึดเอาค่านิยมเป็นฐาน (Values-Based Leadership) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) และเครือข่ายทางสังคม (Social Networks) ขณะที่งานวิจัยของสาทิตร ม่วงหมี และคณะ (2557) พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารของธุรกิจขนาดย่อม (อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของธุรกิจขนาดย่อมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่นเดียวกับงานวิจัยของชัชฌิมพร ทวีเดช และคณะ (2554) ที่พบว่า คุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ทักษะ ความสามารถ และบุคลิกพื้นฐาน จากผลการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ตัวแปรภาวะผู้ประกอบการ และเครือข่ายทางสังคม จึงเป็นปัจจัยนำที่สำคัญซึ่งมีอิทธิพลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับ SMEs

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงต้องการวิเคราะห์ปัจจัยนำข้างต้น ที่ส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับ SMEs พร้อมทั้งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว โดยเลือกศึกษาในบริบทพื้นที่จังหวัดสงขลา เพราะเป็นจังหวัดที่มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสูงถึง 48,615 ราย และมีการจ้างแรงงานกว่า 171,188 ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2558) ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ดังกล่าวให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาแบบจำลองสมการ โครงสร้างของปัจจัยด้านภาวะผู้ประกอบการ เครือข่ายทางสังคม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา

2.2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองสมการ โครงสร้างที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

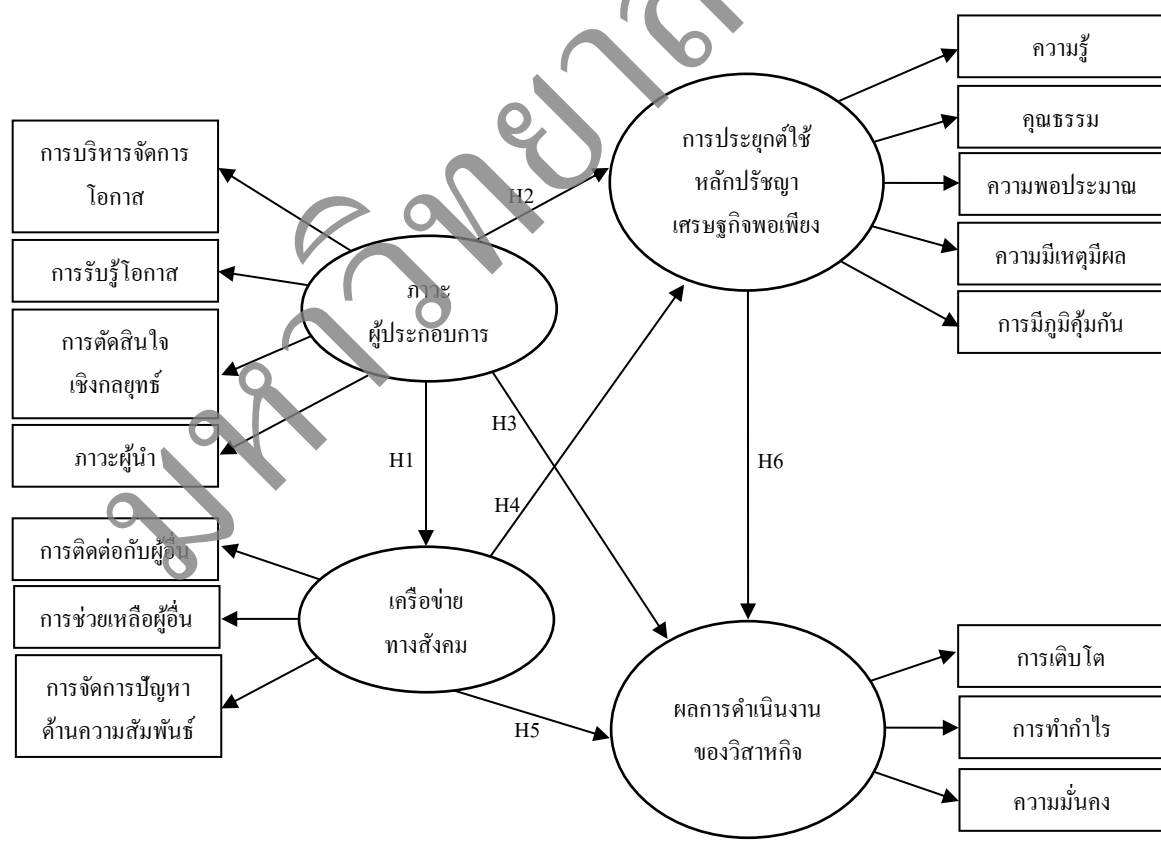
3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยนี้กำหนดตัวอย่างคือตัวแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย จำนวนตัวอย่างดังกล่าวอาศัยเกณฑ์ตามแนวคิดของ Jackson (2003) ที่เสนอว่าอัตราส่วนระหว่างจำนวนตัวอย่างและตัวแปรสังเกตได้ ควรจะเท่ากับ 20 ต่อ 1 และเกณฑ์ของ Hair, et al. (2010) ที่เสนอว่าควรพิจารณาจากค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าในแบบจำลอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5-10 คน ต่อ 1 ค่าพารามิเตอร์

3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งวิสาหกิจออกเป็น 3 กลุ่มตามประเภทธุรกิจ คือ วิสาหกิจด้านการผลิต การบริการ และการค้า

ส่งค่าปลีก จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) กำหนดจำนวนตัวอย่างของแต่ละประเภทวิชาชีพ จำนวนเท่าๆ กัน คือ 100 ตัวอย่าง หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้

3.3 ตัวแปรและการวัดตัวแปร งานวิจัยฉบับนี้ประกอบด้วย 4 ตัวแปรแฝง (Latent Variables) ซึ่งการวัดตัวแปร อาศัยแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยต่างๆ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม โดยตัวแปรแฝงภาวะผู้ประกอบการ อ้างอิงแนวคิดของปภพพล เดิมธีรกิจ (2555) ซึ่งวัดภาวะผู้ประกอบการใน 4 องค์ประกอบ คือ การบริหารจัดการโอกาส การรับรู้โอกาส การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และภาวะผู้นำ สำหรับตัวแปรแฝงเครือข่ายทางสังคม อ้างอิงจากแนวคิดของขวัญภัทสร จานทอง (2557) ซึ่งวัดเครือข่ายทางสังคมใน 3 องค์ประกอบ คือ การติดต่อกับผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น และการจัดการปัญหาด้านความสัมพันธ์ ขณะที่ตัวแปรแฝงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วัดจาก 5 องค์ประกอบ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม (สถาบันไทยพัฒนา, 2554) สำหรับตัวแปรแฝงผลการดำเนินงานขององค์กร อ้างอิงแนวคิดของวิฑูร เฉียมจิตต์ตรง (2553) และปภพพล เดิมธีรกิจ (2555) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานขององค์กรจาก 3 องค์ประกอบ คือ การเติบโต การทำกำไร และความมั่นคงทางธุรกิจ โดยสามารถพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังรูปที่ 1 และกำหนดสมมติฐานแสดงเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงต่างๆ จำนวน 6 ข้อ (H1-H6) ดังตารางที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตารางที่ 1 การกำหนดสมมติฐาน

สมมติฐาน	แหล่งอ้างอิง
H1: ภาวะผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อเครือข่ายทางสังคม	Chen, et al. (2007); Sasitorn (2012); ขวัญปภัศสร จานทอง (2557)
H2: ภาวะผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้	Mahakunajirakul (2012)
H3: ภาวะผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ	Mahakunajiraku (2012); บุญชนิด วิงวอน และคณะ (2558); สาทิตร์ ม่วงหมี และคณะ (2557)
H4: เครือข่ายทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้	Mahakunajirakul (2012)
H5: เครือข่ายทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ	นภาพรชน เนตรประดิษฐ์ และคณะ (2557); บุญชนิด วิงวอน และคณะ (2558)
H6: การนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน	Mahakunajirakul (2012); เฉลิมพร ทองบุญชู (2557); พรชนก ทองลาด และคณะ (2559)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลของสถานประกอบการ ข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2-5 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการวัดตัวแปรแฝงต่างๆ ซึ่งข้อคำถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่าตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในด้านความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถาม (IOC) พบว่า มีค่าความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ (ค่า IOC มากกว่า 0.50) ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างของมาตรวัดอยู่ระหว่าง 0.795-0.924 และมีค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่ถูกสกัดได้ระหว่าง 0.675-0.874

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ค่าความถี่และร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโค้งของตัวแปรสังเกตได้ เพื่อตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปร ด้วยการประมาณค่าด้วยวิธี Maximum Likelihood โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL เพื่อทดสอบแบบจำลองการวัด การทดสอบแบบจำลองสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามลำดับ

4. ผลการวิจัย

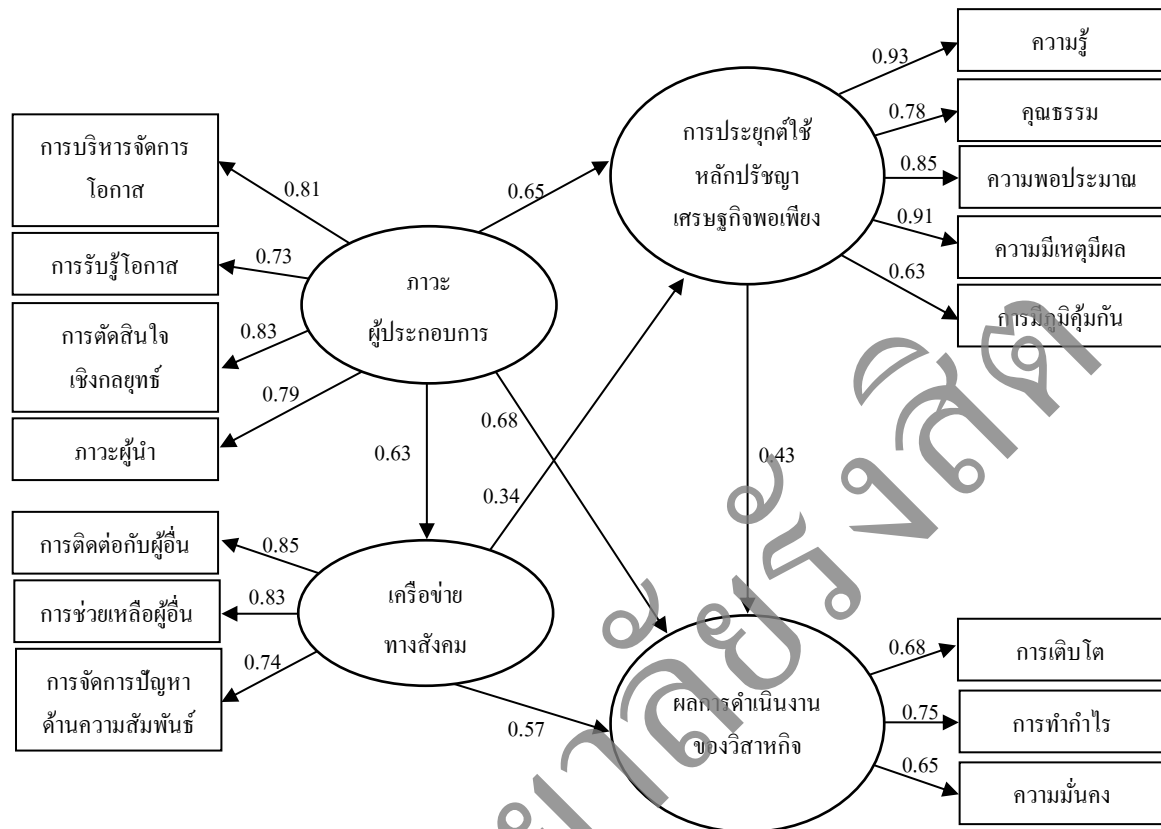
4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ หรือทายาทกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูง เป็นเพศชายมากที่สุด (ร้อยละ 68.2) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 37.8) สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 75.9) บทบาทหรือหน้าที่ที่เป็นเจ้าของกิจการและทำหน้าที่เป็นผู้บริหารด้วย (ร้อยละ 58.5) ส่วนใหญ่จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด (ร้อยละ 48.5) มูลค่าของสินทรัพย์ถาวรเท่ากับ 1-30 ล้านบาท

(ร้อยละ 67.2) จำนวนพนักงาน 1-15 คน (ร้อยละ 39.6) และดำเนินกิจการมาแล้ว 5-10 ปี (ร้อยละ 48.7) กิจการส่วนใหญ่มีรายได้และยอดขายเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 6-10 กำไรสุทธิอยู่ระหว่างร้อยละ 11-15 และผลตอบแทนการลงทุนอยู่ระหว่างร้อยละ 6-10

4.2 ผลการทดสอบแบบจำลองการวัด (Measurement Model) ซึ่งประกอบด้วย 4 ตัวแปรแฝง และ 15 ตัวแปรสังเกตได้ พบว่า มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 1.75$, CFI = 0.95, RMSEA = 0.045, SRMR = 0.042) ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างของมาตรวัด (Construct Reliability) อยู่ระหว่าง 0.69-0.87 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted) อยู่ระหว่าง 0.59-0.81 แสดงว่าองค์ประกอบมีความเชื่อมั่นสูง และสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรในองค์ประกอบได้ดี (Hair, et al., 2010)

4.3 ผลการทดสอบแบบจำลองสมการ โครงสร้าง (SEM Model) พบว่า มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 1.84$, CFI = 0.93, RMSEA = 0.047, SRMR = 0.044) โดยพบว่าน้ำหนักองค์ประกอบของทุกตัวแปรสังเกตได้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรแฝงในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรผลการดำเนินงานของวิสาหกิจได้ร้อยละ 75.4 เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปรแฝง พบว่า ตัวแปรแฝงภาวะผู้ประกอบการ มีตัวแปรสังเกตได้ด้านการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด ($\lambda=0.83$, $p<.05$) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.74 ขณะที่ตัวแปรแฝงเครือข่ายทางสังคม มีตัวแปรสังเกตได้ด้านการติดต่อกับผู้อื่นที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด ($\lambda=0.85$, $p<.05$) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.69 สำหรับตัวแปรแฝงการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีตัวแปรสังเกตได้ด้านความรู้ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด ($\lambda=0.93$, $p<.05$) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.78 และตัวแปรแฝงผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ มีตัวแปรสังเกตได้ด้านกำไรที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด ($\lambda=0.75$, $p<.05$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.67 รายละเอียดดังรูปที่ 2

4.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีการยอมรับสมมติฐานทุกข้อ และสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยเชิงเหตุของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจ คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้ประกอบการ และเครือข่ายทางสังคม โดยทั้งสองปัจจัยดังกล่าว มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเท่ากับ 0.65 และ 0.34 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สำหรับปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์จากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.43 นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้ประกอบการ และเครือข่ายทางสังคม สามารถมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจได้เช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.68 และ 0.57 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 รายละเอียดดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 ผลการวิเคราะห์

5. การอภิปรายผล

5.1 ผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อ H1-H3 ซึ่งพบว่า “ภาวะผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ 3 ปัจจัย คือ เครือข่ายทางสังคม การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ” ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen, et al. (2007); Mahakunajirakul (2012); ขวัญปภัตสร จานทอง (2557); บุญชนิด วิงวอน และคณะ (2558); สาทิตร ม่วงหมี และคณะ (2557) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การแข่งขันตกอยู่ภายใต้สภาวะการณ์ที่เป็นพลวัต จำเป็นต้องพึ่งพาความสามารถของผู้ประกอบการ ทั้งในแง่ของความสามารถด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อจัดวางทิศทางของวิสาหกิจและกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม รวมถึงการมีภาวะผู้นำที่จะแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น วิสาหกิจที่มีภาวะความเป็นผู้ประกอบการสูง ย่อมจำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กรอื่นๆ มีการติดต่อเชื่อมโยงสนับสนุนซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การไหลเวียนของทรัพยากร ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสวงหาโอกาสที่จะเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้กับวิสาหกิจร่วมกัน ขณะเดียวกันวิสาหกิจที่มีภาวะความเป็นผู้ประกอบการสูงดังกล่าว ย่อมให้ความสำคัญกระบวนทัศน์ทางธุรกิจที่ได้รับความสนใจและมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์การธุรกิจสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณดา จันท์สม (2555) ที่กล่าวว่า การยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการ

สร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตามเงื่อนไขความรู้และคุณภาพ เป็นหลักคิดในการตัดสินใจตามกิจกรรมหลักทางธุรกิจนั้น จะทำให้ธุรกิจมีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมอย่างรอบด้าน และทำให้การตัดสินใจไม่สุดโต่งเกินไป อยู่บนพื้นฐานของความระมัดระวัง ซึ่งแน่นอนว่าผลของการดำเนินการตามการตัดสินใจในกรอบเช่นนี้ จะทำให้ธุรกิจเกิดความยั่งยืนได้ในที่สุด เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างครบถ้วน

5.2 ผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อ H4-H5 ซึ่งพบว่า “เครือข่ายทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ 2 ปัจจัย คือ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ” ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahakunajirakul (2012); นถาวรธม เนตรประดิษฐ์ และคณะ (2557); บุญขนิษฐา วิงวอน และคณะ (2558) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ เพราะวิสาหกิจใดไร้ซึ่งเครือข่าย ย่อมทำให้วิสาหกิจนั้นมีการพัฒนาในอัตราที่ต่ำ และไม่ทันต่อเหตุการณ์หรือสภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม เครือข่ายทางสังคมจึงมีความสำคัญมากต่อการระงับโอกาสใหม่ๆ ที่จะทำให้วิสาหกิจสามารถเข้าถึงตลาด และพัฒนาความได้เปรียบในการแข่งขันที่พิเศษขึ้นมา ผ่านการสะสมความรู้และการพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจอย่างเป็นทางการ (Zhou et al., 2007) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของขวัญภัทสร จานทอง (2557) ที่กล่าวว่า การที่วิสาหกิจมีเครือข่ายทางสังคม ทำให้กิจการสามารถรับรู้ข่าวสารที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจอย่างทันการณ์ สามารถสร้างอำนาจในการต่อรองได้ง่ายกว่าการที่จะเจรจาเพียงรายเดียว และทำให้มีแหล่งที่จะกระจายข่าวสารของกิจการ นอกจากนี้ อิทธิพลในเชิงเครือข่ายทางสังคมอาจจะมีความสัมพันธ์กัน ในแง่ผู้ซื้อและผู้ขาย ถ้ากิจการมีเครือข่ายทางสังคมมากก็ยิ่งทำให้กิจการมีช่องทางจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้น เครือข่ายทางสังคมจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จทางธุรกิจ

5.3 ผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อ H6 ซึ่งพบว่า “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ” ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahakunajirakul (2012); เฉลิมพร ทองบุญชู (2557); พรชนก ทองลาด และคณะ (2559) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ล้วนช่วยให้การตัดสินใจในแต่ละกิจกรรมหลักของวิสาหกิจ ทั้งด้านการลงทุน การระดมทุน และการดำเนินงานต่างๆ กระทำได้อย่างรอบคอบ และระมัดระวังมากขึ้น ส่งผลให้การดำเนินกิจการของวิสาหกิจไม่ต้องเผชิญความเสี่ยงมากเกินไป และมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกันต้องมีเงื่อนไขคือการแสวงหาความรู้อย่างเพียงพอ และมีหลักคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ซึ่งการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวจะส่งผลให้วิสาหกิจเติบโตและยั่งยืน

6. บทสรุป

การพัฒนาแบบจำลองสมการ โครงสร้างของปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดสงขลา และผลลัพธ์ที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งผลการทดสอบแบบจำลองการวัดที่พัฒนาขึ้น การทดสอบแบบจำลองสมการ โครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และ LISREL พบว่า ภาวะความเป็นผู้ประกอบการ และเครือข่ายทางสังคม เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่ทำให้วิสาหกิจมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจ โดยผลลัพธ์จากการดำเนินการดังกล่าว ส่งผลให้วิสาหกิจมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น

ทั้งในแง่การเติบโต และความมั่นคงของกิจการ ผลจากการวิจัยดังกล่าว สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงของการบริหารจัดการ (Managerial Contributions) กล่าวคือ ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก วิชาทฤษฎีจะต้องพัฒนาองค์การไปสู่ภาวะความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ การรับรู้และบริหารจัดการ โอกาส และมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม ขณะเดียวกันควรมีเครือข่ายทางสังคม เพื่อเป็นช่องทางที่จะกระจายข้อมูลข่าวสาร การเพิ่มโอกาสใหม่ๆ ที่จะทำให้วิสาหกิจ สามารถเข้าถึงตลาด รวมถึงการสร้างอำนาจต่อรองได้มากขึ้น โดยการตัดสินใจในสิ่งเหล่านี้หากยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผ่านการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม มีคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ดำเนินการต่างๆ อย่างรอบคอบและระมัดระวัง ภายใต้ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ย่อมทำให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนต่อวิสาหกิจ

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป อาจมีการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเพิ่มเติมตั้งประเด็นที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจ เช่น คำนึงร่วม บทบาทหรือการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นต้น รวมถึงอาจทำการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยมีทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการวิสาหกิจ ผู้บริหาร และพนักงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านมากขึ้น

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งสนับสนุนเงินทุนการวิจัย และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เพื่อเข้าร่วมการประชุมวิชาการในครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

- ขวัญปภัศสร จานทอง. (2557). อิทธิพลของปัจจัยภูมิหลัง การมุ่งประกอบการ และเครือข่ายทางสังคม ต่อความสำเร็จทางธุรกิจของผู้ประกอบการจังหวัดราชบุรี. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 19(1): 123-134.
- เฉลิมพร ทองบุญชู. (2557). องค์การแห่งความยั่งยืน จากฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการทั่วทั้งองค์กร. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*. 1(1): 13-28.
- พินิจพร ทวีเดช สุพจน์แสงเงิน และณัฐพล ชุมวรฐายี. (2554). การบริหารจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*. 5(2): 39-49.
- ณดา จันทร์สม. (2555). *ธุรกิจกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *แบบจำลองสมการ โครงสร้างแนวทางการบริหารธุรกิจค้าปลีกดั้งเดิมของไทยให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนด้วยทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง*. คุชฉินิพนธ์ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นภาพรณ เนตรประดิษฐ์ สุทธนู ศรีไสย์ และจินต์ วิชาตะกัลส. (2557). ประสิทธิภาพการดำเนินงานการผลิตหัตถอุตสาหกรรมสินค้าเซรามิก ของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 19(1): 97-110.

- บุญชนิด วิงวอน ชนกร น้อยทองเล็ก และมนตรี พิริยะกุล. (2558). อิทธิพลนวัตกรรม ชรรมนุญครอบครั้ว เครือข่ายธุรกิจ ในฐานะปัจจัยเชื่อมโยงระหว่างภาวะผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจครอบครัว. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 20(1): 46-61.
- ปกพพล เดิมธีรกิจ. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม : กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์. ดุษฎีนิพนธ์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พรชนก ทองลาด ไพฑูรย์ อินตะขัน และบัณฑิต บุญบา. (2559). แนวทางการพัฒนาธุรกิจให้มีความยั่งยืน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 21(1): 74-87.
- มะลิสุวรรณค์ ราชันย์. (2554). การขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม และ SMEs. *อุตสาหกรรมสาร*. 54(4): 5-17.
- วิฑูร เจียมจิตต์ตรง. (2553). ปัจจัยภาวะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ดุษฎีนิพนธ์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สถาบันไทยพัฒน์. (2554). เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินธุรกิจ. กรุงเทพฯ: โทเทิล เสิลเช็ส คอมมูนิเคชั่น.
- สาทิตร ม่วงหมี ศิลลิต วัชรพงษ์กิตติ และสุดาพร สวม่วง. (2557). รูปแบบการตลาดที่ยั่งยืนของธุรกิจขนาดย่อมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 19(1): 20-33.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2558). รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2558. สืบค้น 22 มีนาคม 2559, จาก <http://www.sme.go.th/Lists/EditorInput/DispF.aspx?List=15dca7fb-bf2e-464e-97e5-440321040570&ID=2095>
- อนวัต สงสม. (2557). แบบจำลองสมการโครงสร้างการจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*. 3(2): 51-56.
- Chen, C. -N. , Tzeng, L. -C. , Ou, W. -M. , & Chang, K. -T. (2007) . The Relationship among Social Capital, Entrepreneurial Orientation, Organizational Resources and Entrepreneurial Performance for New Ventures. *Contemporary Management Research*. 3(3): 213-232.
- Hair, J. F., Black, W. C. Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Jackson, D. L. (2003). Revisiting Sample Size and Number of Parameter Estimates: Some Support for the N: q Hypothesis. *Structural Equation Modeling*. 10(1): 128-141.
- Khunthongjan, S. (2009). A Study of the Characteristics of Small and Medium Size Enterprises Embracing the Philosophy of Sufficient Economy. *Journal of Global Management Research*. 5(1): 15-24.
- Mahakunajirakul, S. (2012). *The Model of the Antecedents and Consequences of the Philosophy of Sufficiency Economy Upon SMEs*. Doctoral dissertation, Chulalongkorn Business School, Chulalongkorn University.
- Reilly, A. , & Ehlinger, S. (2007) . Choosing a Values-Based Leader: An Experiential Exercise. *Journal of Management Education*. 31(2): 245-262.

Zhou, L., Wu, .W.P., & Luo, X. (2007). Internationalization and the Performance of Born-global SMEs: The Mediating Role of Social Networks. *Journal of International Business Studies*. 38(4): 673-690.

มหาวิทยาลัยรังสิต